

(pieczęć wydziału)

KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu: Odpady niebezpieczne		2. Kod przedmiotu		
3. Karta przedmiotu ważna od roku akademickiego: 2012/2013				
4. Forma kształcenia: studia drugiego stopnia				
5. Forma studiów: studia stacjonarne				
6. Kierunek studiów:		Inżynieria środowiska		(RIE)
7. Profil studiów: ogólnoakademicki				
8. Specjalność: Gospodarka odpadami				
9. Semestr: 1				
10. Jednostka prowadząca przedmiot: Katedra Technologii i Urządzeń Zagospodarowania Odpadów				
11. Prowadzący przedmiot: dr hab. inż. Jolanta Biegańska, prof. nzw. w Pol. Śl.				
12. Przynależność do grupy przedmiotów: przedmioty specjalnościowe				
13. Status przedmiotu: obowiązkowy				
14. Język prowadzenia zajęć: Język polski				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne: chemia, gospodarka odpadami				
16. Cel przedmiotu: Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z potencjalnymi miejscami występowania odpadów niebezpiecznych, kryteriami oceny szkodliwości dla zdrowia ludzi i środowiska, a także omówienie metod postępowania: metody fizyczne, chemiczne, procesy biologiczne i procesy termiczne. Celem zajęć jest przekazanie studentom wiedzy i umiejętności umożliwiających identyfikację odpadów niebezpiecznych według Environmental Protection Agency (EPA) oraz dobór metody unieszkodliwiania poprzez ocenę właściwości fizyko-chemicznych i paliwowych. Celem zajęć laboratoryjnych jest przekazanie studentom wiedzy i umiejętności umożliwiających określenie podstawowych właściwości odpadów niebezpiecznych, sposobów oczyszczania i bezpiecznego unieszkodliwiania.				
17. Efekty kształcenia: ²				
Nr	Opis efektu kształcenia	Metoda sprawdzenia efektu kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
01	Rozumie jakie procesy chemiczne wpływają na środowisko przy unieszkodliwianiu odpadów niebezpiecznych.. Ma wiedzę o metodach stosowanych w gospodarce odpadami niebezpiecznymi. Zna i rozumie zagrożenia ekologiczne związane z powstawaniem odpadów niebezpiecznych.	Pisemne kolokwium zaliczeniowe	Wykład	K_W06 K_W14 K_W16
02	Potrafi wyjaśnić wpływ na środowisko niewłaściwego sposobu unieszkodliwiania odpadów	Pisemne kolokwium zaliczeniowe	Wykład	K_U11 K_U13

¹ wybrać właściwe

² należy wskazać ok. 5 – 8 efektów kształcenia

	niebezpiecznych. Potrafi wskazać najbardziej przyjazne środowisku metody unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych..			
03	Zna zasady bezpiecznego postępowania z odpadami niebezpiecznymi. Zna metody oceny właściwości paliwowych odpadów niebezpiecznych.	Opracowanie sprawozdania i jego obrona	Laboratorium	K_W13 K_W16
04	Umie przeprowadzać analizy odpadów niebezpiecznych.. Potrafi dostosowywać techniki pomiarowe do konkretnych próbek odpadów niebezpiecznych, wykonywać obliczenia wyników analiz. Umie dobrać metody i urządzenia do bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych. . Zna zasady bezpiecznej pracy z odpadami niebezpiecznymi.	Opracowanie sprawozdania i jego obrona	Laboratorium	K_U17 K_U23 K_U24 K_U28
05	Ma świadomość skutków na środowisko niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi.	Opracowanie sprawozdania i jego obrona	Laboratorium	K_K02
18. Formy zajęć dydaktycznych i ich wymiar (liczba godzin)				
	W.	Ćw.	L.	P.
	30 godz.		30 godz.	Sem.
19. Treści kształcenia:				
(oddzielnie dla każdej z form zajęć dydaktycznych W./Ćw./L./P/Sem.)				
Wykład:				
Kryteria oceny szkodliwości substancji: toksyczność, ekotoksyczność, rozprzestrzenianie. Definicja odpadów niebezpiecznych, ich klasyfikacja (kategorie odpadów Q1-Q16), właściwości (H1-H14), procesy unieszkodliwiania (D1-D15). Identyfikacja odpadów według Environmental Protection Agency (EPA): palność, korozyjność, reaktywność, toksyczność ekstrakcyjna. Analiza potencjalnych miejsc występowania odpadów niebezpiecznych. Minimalizacja źródeł powstawania odpadów - systemy kontroli. Metody postępowania z odpadami niebezpiecznymi: mechaniczne (metody fizyczne), chemiczne (metody chemiczne), biologiczne (procesy biologiczne) i ich wzajemne powiązania (np. mechaniczno-chemiczne, biochemiczne, biologiczno - mechaniczne, itp.), procesy termiczne: odgazowanie (nazywane pirolizą), zgazowanie, spalanie. Technologie zagospodarowania odpadów niebezpiecznych.				
Laboratorium:				
W ramach zajęć studenci zostają podzieleni na sekcje i zapoznają się z zasadami pracy i przepisami BHP obowiązującymi w laboratorium. Tematyka zajęć laboratoryjnych obejmuje następujące zagadnienia: Ocena odpadów niebezpiecznych na podstawie analizy tzw. organoleptycznej. Test wymywalności i oznaczenia zawartości poszczególnych składników w odcieku. Test fitotoksyczności. Oznaczanie palności odpadów przez pochłanianie wilgoci i gwałtowne reakcje chemiczne. Oznaczanie reakcyjności odpadów w przypadku wydzielania się toksycznych gazów. Oznaczanie wybuchowości odpadów w reakcji z wodą. Oznaczanie korozyjności odpadów przez pomiar pH. Oznaczanie zawartości składników agresywnych. Oznaczenie właściwości paliwowych odpadów.				
20. Egzamin: tak				
21. Literatura podstawowa:				
1. Biegańska J., Czop M., Kajda-Szcześniak M.: Gospodarka odpadami niebezpiecznymi. Materiały do zajęć laboratoryjnych, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2010.				

2. Praca zbiorowa pod red. Jolanty Biegańskiej: Metody analizy w gospodarce odpadami. Zbiór instrukcji do ćwiczeń laboratoryjnych, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2008.
3. Wandrasz Janusz W., Biegańska J.: Odpady Niebezpieczne. Podstawy teoretyczne, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2003.
4. Zakrzewski Sigmund F.: "Podstawy toksykologii środowiska", PWN, Warszawa 1997.
5. Seńczuk W.: "Toksykologia" Wydawnictwo Lekarskie, PZWL, Warszawa 1994.

6. Literatura uzupełniająca:

1. Wandrasz Janusz W.: Gospodarka odpadami medycznymi, Wydawca: Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych, Poznań, 2000.
2. Praca zbiorowa pod red. prof. dra hab. inż. Marka Biziuka: Pestycydy występowanie oznaczanie i unieszkodliwianie, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 2001.
3. Peter O'Neill: "Chemia środowiska", Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa - Wrocław 1997.

7. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia

Lp.	Forma zajęć	Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta
	Wykład	30/60
	Ćwiczenia	0/0
	Laboratorium	30/25
	Projekt	0/0
	Seminarium	0/0
	Inne	0/0
	Suma godzin	60/85

8. Suma wszystkich godzin: 145

9. Liczba pkt ECTS:³ 4

10. Liczba punktów ECTS uzyskanych na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego
4

11. Liczba punktów ECST uzyskanych na zajęciach o charakterze praktycznym (laboratoria, projekty)
1

12. Uwagi: bez

Zatwierdzono:

**Z-ca Kierownika Katedry
Technologii i Urządzeń
Zagospodarowania Odpadów**

Dr inż. Michał KOZIÓŁ

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis Dyrektora Instytutu/Kierownika Katedry/
Dyrektora kolegium Języków Obcych/Kierownika lub
Dyrektora jednostki międzywydziałowej)

¹ wybrać właściwe

² należy wskazać ok. 5 – 8 efektów kształcenia